

Vuitena cimera dels No Alineats

Només queda l'esperança

La darrera Conferència dels Països No Alineats reunida a Harare (Zimbabwe) ha condemnat el regim de Sur-Àfrica i als països occidentals que recolzen el govern de Pretòria, a més s'ha donat molta importància a la declaració econòmica pel que fa a la deuta externa, i la reforma del sistema financer internacional. Després de 25 anys de la primera conferència oficial dels No Alineats només queda l'esperança.

La vuitena Conferència dels Països No Alineats celebrada a Harare, ha finalitzat amb les maratonianes reunions sense pena ni gloria. Després de vint-i-cinc anys d'aquella primera conferència oficial a Belgrat hi han hagut prou canvis conyunturals a l'escena internacional per fer un balanç de si es positiu i convenient la seva continuïtat o si més no el que cal és estalviar diners en protocols i lluitar mitjantçant altres vies més efectives.

No s'ha de caure en elements extrapol·lats, aïllats i anecdòtics com els realitzats per Gaddafi a l'hora de dir que en el món només hi ha dos camps: el de la liberalització i el de l'imperialisme. De fet, malauradament, a l'hora de la veritat es així, però la essència dels no Alineats justament és un altra i més concretament tal com es va signar a la Carta de Bandung l'any 1955: respectar

mutuament les integritats territorials i les soberranies, implantar el principi de la no agressió, establir la igualtat entre tots, la coexistència pacífica, el recolçament al combat anticolonial, el desenvolupament, la existència d'un ordre econòmic més just, etc.

En el pla polític la cimera ha tractat un punt fonamental, el rebuig a l'apartheid, sistema racista de Sur-àfrica i ha intentat trencar les bones relacions existents entre alguns països occidentals amb l'administració de Pretòria. Els Estats Units de Nord-americà i el Regne Unid de Gran Bretanya en serien els més representatius. Dins d'aquest mateix punt cal notificar que es crearà «un fons financer especial per recolçar els països de la Línia del Fronte» (Angola, Botsuana, Mozambic, Tanzània, Zambia i Zimbabwe), per tal d'intensificar i ajuntar tota la pressió possible, tant econòmica, com política, com moral contra el regim segregacionista de Sur-àfrica. Les accions dels Països no Alineats es basen en que els països que tenen forts interessos amb Pretòria, apliquin sancions econòmiques obligatòries al país de les pedres precioses i de l'or.

Per primera vegada la declaració econòmica de la cimera de Harare ha tingut més importància que no la política. En uns moments conyunturals difícils pels països més pobres potser era d'esperar que fos així. Donar més relleu

als aspectes polítics hauria suposat caure en l'error de la «verborrea» i la poca efectivitat. Per aquest motiu cal suposar que aquesta vuitena cimera no ha estat tant fora de lloc. El fantasma de la deuta externa ha estat sens dubte el plat fort de les diverses reunions i la preocupació dels gairebé tots els representants (dels 101 que hi havia 50 eren Caps d'Estat que representaven a prop de 3.000 milions de ciutadans). Les relacions comercials amb els països desenvolupats i la reforma del sistema financer internacional foren altres espectes interrelacionats tots ells, que engrosaren les preocupacions i la sensibilitat d'unes persones que molts diuen que són del Tercer Món però que no podem oblidar que són tanmateix ciutadans com el qui més.

Un altre aspecte a destacar a la cimera de Harare és la falta de quorum al moment de decidir quines serien les seus de la reunió interministerial i la de la cimera de Caps d'Estat a celebrar de qui a tres anys. Hi havia una ciutat, Pyongyang, capital de Corea del Nord, que estava disposta a fer-se càrrec d'organitzar la reunió interministerial però a més hi havia Indonèsia i Nicaragua que volien ser la seu de la cimera. Després de maratòniques discussions es clarificà un xic la situació quedant el programa de la següent manera: Pyongyang, reunió ministerial sobre cooperació sud-sud l'any 87, a Xipre hi tindrà lloc la reunió interministerial, l'any 88 i un any després la cimera es realitzarà a un lloc desconegut que es podrà negociar durant dos anys.

De ben segur que a l'analitzar la falta de consens per decidir les seus de les properes reunions es pot pensar que els No Alineats donen valor a un fet que no en té gaire. Però no és així. En un grup on es dona cabuda a tants representants, no és fàcil fer-ho a gust de tothom. A tall d'exemple es pot afirmar que encara que sigui difícil preveure el que farà Gaddafi un dia després d'haver escrit aquest article, les afirmacions que va fer contra el Moviment dels No Alineats, al dir «no hi ha lloc pel neutralisme i el no alineament», potser volia dir que «sí que hi ha lloc pel

neutralisme i el alineament si jo puc ésser president de la Conferència dels No Alineats». En definitiva, coneixement l'experiència del coronel Gaddafi i la seva peculiar manera de canviar de parer de la nit al dia, les paraules dites a Harare van prendre un altre significat del que ell hauria volgut. De ben segur que van servir per reflexionar i recordar la filosofia de la Carta de Bandung i sobre tot de no adquerir un camí massa clar cap a una tendència ideològica concreta, és a dir, ni un pol ni l'altre; sino el no aliment. Si no és així el moviment ja pot plegar veles o si més no constituir unes altres regles de joc.

25 anys

L'esperit de Bandung ha passat a la història perquè un grup de països volien prendre unes postures adverses als dos blocs tradicionals existents llavors —ara també— en diversos àmbits, polítics, militars, econòmics, socials... La idea fou bona en aquella època que coincidir amb la descolonització i la independència política en cadena per molts països d'Àsia i Àfrica sobre tot. Les causes són diverses, després de la segona guerra mundial, molts països del Tercer Món varen veure que els europeus —malgrat fossin blancs— també pasaven gana, existia repressió, es mataben entre ells i existia l'horror. Aquests foren uns indicis que fomentaren la consciència universal de poguer ser tot allò que no havien pogut ser durant segles. Llavors, a la dècada dels cinquanta i seixanta, aquesta lluita tenia un sentit i, Bandung fou la brasa que encengué el foc i amb aquest la primera Conferència oficial dels Països no Alineats feta a Belgrad l'any 1961. Des de aleshores fins ara s'han anat succeint cada tres o quatre anys fins la darrera de Harare amb més o menys resonància, èxits o fracasos. Però també s'ha de dir que personatges com Tito, Nasser, Nehru o Zou Enlai ja han passat a la història i amb la seva mort s'apagat el foc i la cendra se l'emporta el vent segons l'indret que bufa. Però si 25 anys enrera era necessària aquesta consciència

ara ho es tant o més. Es cert que totes les institucions o organitzacions tenen un temps o una vida idonea i que no duren sempre. A més a la primera conferència dels No Alineats hi eren pocs països, ara són més.

Tot i així, hi han altres raons de pes que han dificultat enormement la bona marxa d'aques moviment. La guerra freda amb la conseqüència de no desvincular-se, ni els EUA ni la URSS, d'aquells països rics amb materies primes en fou una. El manteniment de territoris geoestratègics fou una altra raó, la qual cosa va fer gaudir algunes esperances de cara als països més pobres. El canvi de les jerarquies dominants igualment anaven en detriment de la gran majoria de població dels països anomenats del Tercer Món. El canvi de l'era industrial per l'era de l'electronica-informàtica ha tornat a deixar a molts països fora de tota competitivitat amb els estats rics. L'augment desorbitant de la població en aquests països a afavorit la miseria, la gana i qualsevol possibilitat d'augmentar la capacitat econòmica.

Hom podria dir que la incapacitat

d'alguns líders i dirigents dels estats de jove independència és una causa d'estar en la situació que es troben ara per ara, podria ser-ne una causa més però l'autèntic problema està en la dificultat de sortir del bloqueig econòmic que estan sotmesos per part dels països rics. Tots els altres motius tenen, evidentment la seva magnitud però viure hipotecat és viure a mitges i això vol dir viure malament.

Si després de tantes dificultats els No Alineats s'aliniessin amb els altres dos blocs tal com ha dit Gaddafi s'acabaria pensant que el món està condemnat a seguir la política bipolar, la qual cosa si no va pel camí del desarmament, la desnuclearització, un ordre econòmic més just, un millor benestar arreu del planeta, no té cap sentit. Per això mateix, amb els No Alineats queda l'esperança i un forum obert perquè els diversos estats membres puguin buscar solucions mitjançant vies pacífiques encara que siguin les mateixes paraules de sempre entre nacions en conflicte com el cas de Iran-Iraq.

Ramon Roca i Ribó